

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 25-52.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 7. novembra 1935.

Štev. 114.

Propadanje trgovine in obrta

Ze četrto leto opozarjajo vsako četrletje podatki Zbornice za TOI o gibanju trgovskih in obrtniških obratov na njenem področju, da propadala slovenska trgovina in obrt na vsej fronti. Ze četrto leto ponavljajo vsi slovenski dnevniki, zlasti pa vsi gospodarski listi to težko opozorilo Zbornice s pozivom, da se že nekaj stori za ustavitev tega propadanja. Ze več ko četrto leto opozarjajo tudi vse trgovske in obrtniške organizacije javnost in odločilne činitele, da bo vsa naša trgovina propadla in da bo ista usoda zadela tudi naš obrt, če se že ne ukrene nekaj v korist trgovine in obrta.

Nad vse žalostno je, da so ostala vsa ta opozorila zaman in da ni niti obupno jasna beseda številki o propadlih trgovinah in obrtnih mogla privedi do zboljšanja. Kakor da bi bil propad skoraj 7000 trgovin in obrtnih obratov v mali Sloveniji malenkost, ki se nikogar ne tiče. Kakor da bi bilo vseeno, če je 7000 ljudi izgubilo svojo eksistenco ali ne! Kakor da se javnosti ne tiče, če odslej še trgovina in obrt množita vrste brezposelnih!

Ta brezbriznost je tem bolj vse obsodbe vredna, ker so bili pravočasno podani predlogi, kako pomagati trgovini in obrtu. Celi kupi resolucij, predlogov, zahtev in spomenic so bili poslani odločilnim mestom, poleg tega so se vse te zahteve še glasno poudarile na neštevilnih shodih, da pač ne more biti niti enega javnega delavca, ki ne bi vedel za te predloge in zahteve. Če so kljub temu ostali vsi ti predlogi neupoštevani, če so se kljub temu prezrle vse te zahteve, potem pač ni mogoče reči nič drugega, kakor da mora človek dobiti vtis, da se vedoma dopušča propadanje trgovine in obrta! K temu minenju bi tudi opravičevala znana animoznost proti gospodarskim slojem, ki je še ostala od onih nelepkih strankarskih časov, ko je bil skrajni demagogizem najučinkovitejše sredstvo za lov volilnih glasov.

Ali pa so ti nasprotniki trgovine in obrta tudi preudarili, kakšne posledice bodo nastale za vse naše gospodarstvo in za vso našo gospodarsko bodočnost, če bi propadla trgovina in obrt? Kako pa naj izvedemo svojo gospodarsko osamosvojitve, če nam ne bo dala trgovina za to potrebnega kapitala, obrt pa ne kvalificiranega delavstva, ki je pogoj za razvoj domače industrije? Ali še nimamo dovolj žalostnih izkušenj s tujo industrijo, ki jo je ustanovil tuji kapital in ki jo vodijo tuji ravnatelji in tuji kvalificirani delavci? Ali moramo res pasti popolnoma na stopnjo kolonialnih narodov, da bomo spoznali, kaj se pravi biti brez domače industrije, ki je ustanovljena z domačim kapitalom in v kateri odločujejo domači ljudje?

Naj se že vendar enkrat odločilni gospodje zavedo, da ne gre tu le za trgovstvo in obrt, temveč za našo gospodarsko eksistenco! Prazna fraza je vsaka beseda o naši gospodarski osamosvojitvi, če je ne bomo mogli nasloniti na krepko domačo trgovino in domačo obrt. Samo neresno klepetanje je vse sanjarjenje o cvetoči gospodarski prihodnosti Jugoslavije, če bomo istočasno dopuščali, da nam propadala trgovina in obrt. Brez vsake solidne podlage bo naše gospodarstvo in posledica tega bo, da se čez leta ne bomo borili le proti zlim posledicam samo tujim interesom živče tuje industrije, temveč da bomo morali voditi enak boj tudi proti tuji trgovini in tujemu obrtu. Vsak pa si tudi lahko izračuna, da bomo v tem boju propadli, če nismo niti znali ohraniti tega, kar smo imeli.

In ne na vse zadnje! Trgovci in obrtniki, ki propadajo, so vendar naši ljudje, so del naše narodne celote in bi že zato ne smeli dopuščati, da propadajo, če seveda nimamo narodnosti le na jeziku. Tudi pri boju za obstanek trgovca in obrtnika gre

za domače ljudi in tudi tu gre za socialne pravice našega človeka.

7000 odjavljenih trgovskih in obrtniških obratov! 7000 uničenih eksistenc in izbrisanih davkoplačevalcev! Ali ni za malo številni slovenski narod to naravnost nepopravljiva nesreča? Ali more kdo govoriti, da dela za narod, če je brezbrizen za takšno nesrečo dveh tako važnih stanov.

Nelojalna konkurenca

propast trgovskega stanu

Ni dvoma, da preživlja vse človeštvo svoje težke dneve, svojo dosežaj še nepomenjeno krizo, gospodarsko, pa tudi moralno ter krizo zaupanja. Takšno težko krizo preživlja danes tudi trgovski stan.

Nahaja se, o tem ne more biti dvoma, v naravnost nevarnem položaju, vendar pa moramo odkritosrečno priznati, da je v mnogočem tudi sam kriv tega položaja. Mi vsi smo navajeni, da zvrčamo vso težino položaja, v katerem se nahajamo, na tuja ramena in da vso odgovornost za svoj položaj mečemo na druge: vsi drugi so krivi, samo mi smo nedolžna jagnjeta.

Zivimo v težkih razmerah, toda teh niso povzročile samo zunanje okoliščine, ki so izven dosega našega dela in naših prizadevanj, kakor pa so v znatni meri posledica tudi naših napak in naših opustitev.

Hočemo biti iskreni in odkritosrečno priznati,

da nam manjka stanovske zavesti

Brez te pa ni napredka in uspeha niti za posameznika niti za trgovski stan. Žalostno je, in ni nam prijetno, če moramo to konstatirati, da imajo nepismeni delavci, ki grade ceste ali kopljejo jarke, več stanovske, oziroma razredne zavestnosti, kakor pa trgovci, ki bi morali biti elita gospodarskih stanov. Preprosti delavci, kadar gre za njih življenjske interese, ne poznajo kompromisov, kaj šele, da bi hoteli s svojimi znanjstanimi zahtevami in nižjimi mezdami pasti v hrbet svojim stanovskim tovarišem.

Pri trgovcih, zlasti onih specerijske in mešane stroke, te zavestnosti ni. To pa neizogibno pelje v nesolidno, obupno in umazano konkurenco, ki ne uničuje samo konkurenco, temveč neizogibno tudi same povzročitelje takšne konkurence.

Iz vsega tega se rodi nezdrav, bolan in naravnost škodljiv lov za odjemalci, ki se izraža v prodajanju blaga po lastni ceni ali celo izpod nje. Zakaj vse to?

To vodi do tega, da trpe in propadajo v tej nelojalni in nečastni borbi posamezniki, ki so se v nespametnem zanosu za čim večjim »prometom« in za čim hitrejšim uničenjem vseh »konkurentov« zaleteli tako daleč, da so izgubili in morali izgubiti ne samo svoj denar in svoje premoženje, temveč tudi denar svojih upnikov, vrhu vsega pa propadala radi tega ugled in veljava vsega trgovskega stanu.

Iz takšnega nečastnega in nepremišljenega dela nastajajo prislilne poravnave, konkurzi in oni obupi mnogih trgovcev, ki mislijo, da so za zlo in težave, v katerih se nahajajo, krivi vsi drugi, samo ne oni sami.

Toda bodimo odkritosrečni in denimo roke na srce ter priznajmo, da

v glavnem izhaja propast trgovcev od njih samih

Evo, samo en eklatanten primer zadnjih dni iz mešano-specerijske stroke, zlasti one v Zagrebu. Gre za sladkor. Veletrgovine prodajajo detajlistom sladkor v kockah po 13-20 do 13-25 za kg, kristalni pa po 11-46 do 11-50 Din za kg, mnogi detajlisti pa prodajajo to isto blago po ceni sladkor v kockah po 13-50 Din, kristalni pa po 11-50 Din za kg. (Celo železniške nabavilne zadruge prodajajo kristalni sladkor po 12-50 Din, pa čeprav ne plačajo prevoznine in niti drugih davkov! Op. ured.)

Konec mora biti te brezbriznosti do propadanja trgovine in predlogi trgovcev in obrtnikov se morajo začeti polno upoštevati, ali pa bo potegnil propad trgovine in obrta še druge stanove s seboj v propad. Niso to le prazne besede, temveč tako govori izkušnja, tako je bilo še vedno, kadar se ni ustavilo propadanje trgovine in obrta.

Kje pa ostaja njih po zakonu dovoljeni, pošten zasluzek?

Ni pa tako samo pri sladkorju, temveč tudi pri drugih predmetih, pri katerih posamezni trgovci v nezdravi in umazani konkurenci ter v lovu za odjemalci ne samo nič ne zaslužijo, temveč delajo cele mesece v izgubo, dočim ne more biti o po zakonu dovoljenem zaslužku 25% niti govora.

Nasproti tem činjenicam in tožbam zlasti speceristov iz Zagreba o prevlekih davkih in nemožnosti zaslužka, je treba naglasiti naslednje: Če ne bi bilo nečastne in nelojalne konkurence, če ne bi bilo nespametnega in prav tako tudi nečastnega lova za odjemalci, če bi se nasprotno vse poslovanje razvijalo na temelju poštenega in dovoljenega zaslužka, potem prav gotovo tudi trgovci ne bi občutili sedanjih težkoč v tej meri, kakor jih občutijo.

Dejstvo je, da odjemalci ne kupujejo blaga radi cen, temveč po svojih potrebah. Tisti, ki potrebujejo na mesec 5 kilograma

mov sladkorja, ne bo kupil 10 kg sladkorja, ker je neki trgovec na škodo svojih stanovskih tovarišev in na svojo lastno škodo znižal ceno sladkorja na 14 ali 13-50 Din. O tem si mora biti na jasnem vsak trgovec.

Mi smo dolgo časa vodili vztrajno in neodoljivo borbo proti kartelu sladkorja — zdi se nam pa, da bi morali sedaj zaradi nesolidnega nastopa nekaterih zagrebskih trgovcev začeti borbo proti trgovcem, ki rušijo cene.

Težko nam je izreči to konstatacijo, toda nismo mi krivi, če je v trgovskem stanu premalo stanovske zavestnosti. Ze celih pet let delamo za interese trgovskega stanu in ta boj bomo še nadalje vodili, toda ponovno moramo naglasiti, da bo šel čas in razmere preko trgovcev in da jim nihče ne bo mogel pomagati, če ne bodo imeli več stanovske zavesti. Trgovci in nihče drug, si bodo sami izkopali grob, če bodo še nadalje stanovsko tako nezavedni. Skrajni čas je, da se napravi tej nezavednosti konec in da se s popolnim bojkotom vseh onih, ki po krivici nosijo častno ime trgovca, a ga vsak hip s svojim delom naravnost vatlajo po blatu, onemogoči, da bi še nadalje uničevali in sramotili celotno trgovsko gospodarstvo.

To je dolžnost vseh zavernih trgovcev in to je v njihovem interesu ter v interesu vsega trgovskega stanu.

(»Trgovački Vjesnik«, Zagreb.)

Vsak dostavek temu potrebnemu članku zagrebskega trgovskega glasila je pač odveč.

Posebni davčni dodatek in trgovci

Neutemeljena zahteva davčne uprave, da morajo tudi trgovci brez podružnic vlagati prijavo za ta davek

Te dni so prejeli številni trgovci od davčne uprave poziv, naj vložijo prijave za odmero posebnega davčnega dodatka na bruto-promet, ki je bil uveden z letošnjim zakonom o proračunskih dvanajstinah.

Ta zahteva davčne uprave je v zakonu neutemeljena, ker zakon jasno in natančno določa, da trgovci niso zavezani plačevanju tega posebnega davčnega dodatka, razen onih, ki imajo podružnice. Če pa ni dolžnosti za plačevanje davka, potem naravno tudi ni dolžnosti za prijavo dohodkov za odmero tega davka. Samo za zabavo se pač prijave ne pišejo.

Kakor rečeno je zakon v tem pogledu izredno jase, da sploh ne more biti nobenega dvoma, kdo je zavezan plačevati posebni davčni dodatek.

§ 21. zakona o proračunskih dvanajstinah, s katerim se uvaža posebni davčni dodatek, pravi, da so temu posebnemu davčnemu dodatku zavezani:

a) tista industrijska podjetja, ki prodajajo blago neposredno porabnikom po svojih podružnicah, prodajalnicah in komisijarskih zalogah ali po drugih fizičnih ali pravnih osebah;

b) tista trgovska in obrtna podjetja, ki imajo razen glavnega obrata še podružnice (prodajalnice) za prodajo blaga neposredno prodajo blaga neposredno porabnikom in glede katerih se po čl. 44. zakona ugotovi, da so večjega obsega in da jih je od celotnega njih poslovanja obdačiti v kraju, kjer ima glavni obrat (centrala) svoj sedež;

c) vsi veliki magazini, t. j. tista podjetja, ki prodajajo neposredno porabnikom mnogovrstno blago, ki spada po svojem značaju v razne proizvodnje in trgovinske panoge.

Samo ti in nihče drug ni zavezan plačevanju posebnega davčnega dodatka. Zakon je v tem pogledu absolutno jase. Posebni davčni dodatek plačujejo torej le industrijska podjetja, ki imajo svoje prodajalnice, ko Bafa, Tivar, Soko itd., veliki magazini in končno trgovci s podružnicami, ki so večjega obsega.

Vsi drugi trgovci pa niso zavezani pla-

čevati tega posebnega davčnega dodatka, in to so večinoma vsi trgovci, ker so trgovci s podružnicami večjega obsega prav redki.

Do pičice je enako jase tudi pravilnik davčnega oddelka finančnega ministristva k zakonu o proračunskih dvanajstinah in ki je bil objavljen v »Finansijskem zborniku« z dne 12. septembra 1935.

V čl. 7. tega pravilnika se še enkrat citira zakon, kdo je zavezan posebnemu davčnemu dodatku in nato se še večkrat opozarja, da so zavezani temu dodatku le oni trgovci, ki imajo podružnice.

Tako se v 9. odstavku pravi: »Pri industrijskih, trgovskih in obrtniških podjetjih se smatra kot neposredna prodaja porabnikom prodaja onega blaga, ki je bilo na skladišču pri podružnicah navedenih podjetij.«

Trgovec, ki je brez podružnice, je torej nedvomno jasno oproščen plačevanja posebnega davčnega dodatka na skupni kosmati promet in le trgovci z več podružnicami, ki so večjega obsega, so zavezani plačevanju tega posebnega dodatka.

Zato so bili trgovci brez več podružnic čisto neutemeljeno pozvani, da prijavijo dohodke od skupnega kosmatega prometa. Namen zakona tudi ni bil, da bi s posebnim davčnim dodatkom zadeli trgovce, temveč je hotel zadeti ona velepodjetja, ki imajo sicer enake prodajalne ko trgovci, ki pa niso plačevali teh davkov ko trgovci, ker jim niso pridobnine odmerjali davčni odbori. S posebnim davčnim dodatkom naj bi se torej doseglo neko izenačenje, da bi namreč prodajalne velepodjetji bile približno enako obdačene ko samostojne trgovine, ta smisel zakona pa bi bil zaigran, če bi bili tudi trgovci zavezani posebnemu davčnemu dodatku.

Kjer pa ni davčne zavezaniosti, tam tudi ne more biti dolžnosti davčne prijave in bi bilo želeti, da davčna uprava svojo zahtevo umakne.

Vendar pa naj trgovci vložijo zahtevano prijavo s pripombo, da po zakonu niso zavezani plačevanju posebnega davčnega dodatka na kosmati promet.

Pred novo izpremembo kmetijske zaštite

Uredba o zaščiti kmetov ima to žalostno lastnost, da že od prvega početka ni zadovoljila ne kmetov-dolžnikov, ne kmetov-upnikov, še manj pa vseh drugih, ki so bili zaradi nje prizadeti. Zato je doživela ta uredba v kratkem času toliko izprememb ko niti ena druga, a vendarle še ni res zadovoljila nikogar. To pa predvsem zato, ker je bil z uredbo problem kmetijske razdolžitve vedno le odložen, nikdar ne rešen. Poleg tega pa je ustvarila uredba celo vrsto novih vprašanj, od katerih je bilo pač najvažnejše vprašanje kmetijskega kredita. Z uredbo o zaščiti kmeta je bil ta kredit skoraj docela ubit.

Druga velika hiba uredbe je bila, da je bila preveč enostranska in da je premalo upoštevala interese upnikov. Z zadnjo uredbo se je ta hiba sicer precej popravila, vendar še ne v zadostni meri, kakor to najbolj jasno izpričuje predlog bivšega ministra dr. Kožulja, ki ga je sedaj sprejel tudi poseben skupščinski odbor poslancev JRZ. Moremo zato računati s tem, da bo ta predlog služil kot podlaga za novo izpremembo uredbe o zaščiti kmeta.

Bistvo tega predloga je v naslednjem: Sedanja uredba o zaščiti kmeta ni pomagala kmetu-dolžniku, ker bi moral dolžnik na vse zadnje le sam plačati svoje upnike. Poleg tega bi izgubil kmetovalec-dolžnik ves svoj kredit. Zato je nujno, da država posreduje plačilo kmetijskih dolgov. V ta namen bi država izdala državne obveznice za izplačilo kmetijskih dolgov. Te obveznice bi bile podobne onim za vojno škodo in bi se glasile na 100, 500, 1000, 5000 in 10.000 dinarjev nominalne ter bi se obrestovale po 1 do 15 odst. Amortizacija teh obveznic bi se vršila vsako leto z odkupom v gotovini na borzih in država bi v ta namen vsako leto votirala določen znesek. Zlasti pa bi se za amortizacijo teh papirjev uporabljali čisti dobički drž. privilegiranih zavodov in razredne loterije. Amortizacijski rok bi bil dolg, da ne bi država bila preveč obremenjena vsako leto.

Obveznice bi mogli upniki lombardirati pri državnih privilegiranih zavodih. Upniki bi na ta način prišli do gotovine in s tem bi bilo pomagano vsemu našemu gospodarskemu življenju, ker bi se obtok plačilnih sredstev povečal. Država bi izdajala obveznice na podlagi stanja v l. 1932, ko je stopila kmečka zaščita v veljavo in po stanju, ki bi ga ugotovila sodišča. Za z obveznicami prevzete kmečke dolgeve bi se država vključila na kmečka posestva. Kmetje pa bi odplačevali državi dolg v določenih obrokih ob enem z davki ter bi davkarje potem nakazovali ta denar v za ta namen

ustanovljeni posebni fond. Kmetijska odplačila pa bi se določila individualno. Dolžniki bi odplačevali državi samo glavnico brez obresti, upniki pa bi pridobili to, da bi dobili gotovino.

Novi predlog je v bistvu isto, kar je že pred leti predlagal dr. Plavšič in kar je po njem prevzel tudi dr. Maček. Razlika je le v tem, da je ostal predlog dr. Kožulja na pol poti. Kajti prejšnji predlog je bil, da država prevzame vse kmečke dolgeve in izda za nje državne bankovce, ki bi imeli prisilni tečaj, enak tečaju bankovcev Narodne banke. Ustanovila bi se tudi posebna banka, ki naj bi izvedla izplačevanje in postopno amortizacijo teh bankovcev. Sedanj predlog dr. Kožulja pa je mnogo ožji, čeprav pomeni napredek v primeri s sedanjim stanjem.

Toda upnikov novi predlog ne more zadovoljiti, ker je pri obrestni meri od 1 do 15% verjetno, da bo tečaj novih obveznic silno padel in da bo zato njih vrednost silno majhna. Poleg tega bo upnik tudi prav občutno zadet od razlike v obrestni meri, ki jo bo prejemal in ki jo bo moral plačevati. Zato novi predlog tudi ne bo prinesel onega olajšanja v našem gospodarstvu, kakor to upajo njegovi predlagatelji, ker bo v preveliki meri reducirala upniške terjatve. Pravilne rešitve vprašanja kmetijskih dolgov pa ne bomo dosegli, dokler ne bodo tudi upniški interesi upoštevani v zadostni meri.

Če se že izda nova uredba o zaščiti kmeta, potem se naj izda že enkrat takšna, ki bo res prinesla rešitev, saj je bilo eksperimentiranje v tem pogledu že več kot dovolj. In če že posreduje država pri plačevanju kmetijskih dolgov, potem naj stori res veliko in popolno delo, ne pa le polovičarsko. Predlogi o uvedbi državnih bankovcev za plačilo kmetijskih dolgov naj bi se zato še enkrat in temeljito proučili.

Pri tej priliki pa je treba naglasiti še eno. Popraviti je že enkrat treba krivico, ki se je s prejšnjimi uredbami napravila trgovcem in obrtnikom, ker se njih blagovne terjatve niso izločile iz kmečke zaštite. Ti blagovni krediti so bili dostikrat naravnost idealna pomoč kmetovalcem in ne gre, da bi sedaj bili trgovci in obrtniki za to pomoč kaznovani.

Če že izdamo novo uredbo o zaščiti kmeta, potem izdajmo takšno, ki bo res dobra, ki bo pomagala tako dolžnikom in upnikom ter pripomogla h likvidnosti naših denarnih zavodov. Na vse zadnje je bilo eksperimentiranje že dovolj, da je prava rešitev pri količajski dobri volji že tudi vidna.

Mariborsko trgovstvo in vprašanje pokojninskega zavarovanja

Pokret za starostno zavarovanje trgovcev, ki ga je sedaj začelo ljubljansko trgovstvo, je živahno odmeval tudi v Mariboru, tem bolj, ker ima ta pokret svoj začetek v akciji mariborskega trgovstva. Ze ponovno se je namreč to vprašanje obravnavalo, v združenju trgovcev v Mariboru.

Uprava združenja se je kot prva obrnila na **Pokojninski zavod** za nameščence v Ljubljani s prošnjo, da bi se pri njem organiziralo pokojninsko zavarovanje mariborskega trgovstva, tako da bi se v prostovoljnem oddelku ustanovila posebna, popolnoma ločena skupina, ki bi jo tvorili zaenkrat mariborski trgovci. Žal je dobilo Združenje negativen odgovor, ker sme imenovani zavod po sedaj veljavnem zakonu zavarovati le nameščence. Uprava pokojninskega zavoda pa je že leta 1928 predložila ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje predlog novega zakona, po katerem bi se ustanovil poseben oddelek za samostojne gospodarje, ki opravljajo isto delo, kakor zavarovanju zavezani nameščenci, sklicujoč se pri tem na sličen zavod v češkoslovaški republiki, kjer je uvedeno obvezno zavarovanje samostojnih gospodarjev v posebnem zavodu. (Zaenkrat pa se tudi na Češkoslovaškem ta zakon še ne izvaja. Ta predlog novega zakona pa leži še danes nerešen v miznici ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje.)

Pozitivna rešitev omenjenega predloga bi na mah pravilno usmerila od mariborskega združenja trgovcev pokrenjeno pereče vprašanje. Res je sicer, da je po čl. 377 in 384 zakona o obrtnih omogočeno zavarovanje članov trgovskih združenj za primer bolezni, onemoglosti in smrti. Trgov-

cem pa gre pred vsem za tehnično organizacijo teh raznih vrst zavarovanja, o katerih pa v zakonu seveda ni govora, vendar je taka organizacija pogoj vsakega uspešnega zavarovanja.

Penzijsko zavarovanje bo med trgovci mogoče le na fakultativni bazi, je pa na drugi strani takšnega značaja, da ga je skoro nemogoče organizirati samo za malo število prostovoljnih članov. Zaradi tega so mariborski trgovci mnenja, da ga je mogoče docela izvesti edino le v okviru Zveze trgovskih združenj. Edinole Zvezi bo mogoče nabrati med članjenimi združenji potrebno število reflektantov za zavarovanje in edino pri njej se bo mogla izvesti ta velikopotezna akcija, ki bo zaradi velike koristi, ki jih bo nudila zavarovancem, še velikega propagandnega pomena za trgovsko borbeno organizacijo — za Zvezo trgovskih združenj. Kar se tiče tehničnih težkoč in drugih ovir, jih bo ravno Zveza najlažje premostila, ker ji bo pri tem nedvomno šla radevolje na roko uprava Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani ter ji bo na razpolago tudi strokovnjaki, da se postavi zavarovanje na solidno podlago.

Najnovejši

Telefonski imenik

za območje Dravske direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani oddaja po znižani ceni Din 12.— za komad tiskarna Merkur v Ljubljani, Gregorčičeva ul. 23

Težnje po zavarovanju se opažajo danes v raznih drugih pridobitnih slojih; nekateri so že aktivirali pokojninsko pomoč ter so s tem preprečili propast marsikaterega svojih tovarišev, katerim gospodarske razmere niso prizanesle. Vzgledno deluje tu zavarovanje advokatov in notarjev, ki so si z lastnimi močmi ustvarili svoj penzijski fond in ga vzdržujejo z velikimi žrtvami (plačujejo 500 Din mesečnih premij ter s prispevkom 200 Din za vsak primer smrti). To zavarovanje je dosedaj v polni meri izvrševalo svojo nalogo. Slično zavarovanje snujejo sedaj tudi zdravniki, le trgovstvo in obrtništvo še plava v neizvestnosti, kako prijeti in rešiti ta težak, pa vendar tako važen življenjski problem.

Opozorilo delničarjem in upnikom Jadransko-podonavske banke

S sklepom trgovskega ministra je bil dovoljen Jadransko-Podonavski banki odlog plačil za šest let ter sanacija, ki naj se izvede na ta način, da se pretvori 40 odstotkov terjatev vlagateljev in upnikov, ki imajo terjatve nad 100.000 Din, v prioriteto glavnice v višini 13.000.000 Din. Banka sedaj poziva upnike, ki imajo iz kateregakoli naslova terjatve višje nad 100.000 Din, da dvignejo v roku treh mesecev prioriteto delnice z dividendnim kuponom pri banki v Beogradu ali njeni podružnici v Kotoru. Pri tej priliki jim bo izročen pismen obračun. Upniki po hranilnih knjižicah morajo pri tej priliki predložiti hranilne knjižice, da se jim v knjižicah odpiše znesek, ki se spremeni v prioritete delnice. Za bančne upnike, ki v tem roku ne bi dvignili pri banki svojih prioriteten delnic, bo te banka deponirala pri Narodni banki ali Drž. hip. banki ali pa pri Poštni hranilnici. Delnice pa bodo v tem primeru mogli upniki dvigniti pri teh zavodih le po predhodnem nalogu banke in po izvršenem obračunu z njo. Po sklepu delničarjev in z odobritvijo trgovskega ministrstva je znižana nominalna vrednost stare delnice Jadransko-podonavske banke na 10 Din. Jadransko-podonavska banka poziva vse svoje stare delničarje, da predložijo svoje stare delnice zaradi prekolokovanja na njihovo sedanjo vrednost ali pri glavnem sežu banke v Beogradu ali pri njenih podružnicah v Kotoru in Skoplju ali pri Srbski banki v Zagrebu ali pri Javnih skladiščih v Ljubljani.

Dodatna uverenja o zavarovanju valut — odpravljena

Da olajša izvoz domačih proizvodov, je finančni minister odpravil dodatna potrdila o zavarovanju valute, ki so bila uvedena dne 5. decembra 1935.

Po sklepu finančnega ministra ne bodo carinarnice, po katerih gredo izvozne ekspedicije blaga, v bodoče zahtevale dodatnih potrdil o zavarovanju valute. Popolnoma izkoriščena potrdila bodo pošiljale carinarnice, kakor doslej, pooblaščenim zavodom, delno izkoriščena pa izvoznikom, da jih še uporabijo v času njih veljavnosti.

Carinarnice morajo ob izvozu konstatirati, če je cena v potrdilu pravilna glede na datum izdaje pooblastila in glede na cenzik. V primeru, da se pri izvozu dokaže razlika v kvaliteti, vrsti, količini itd., med poslanim blagom in označenim v potrdilu, se blago ne zadrži, temveč brezpogojno dopusti njegov izvoz, o tej razliki pa morajo carinarnice obvestiti bančni in valutni oddelek pri finančnem ministrstvu.

Nastopno predavanje

priv. docenta dr. Vladimirja Murka bo v soboto, dne 9. novembra ob 12 v zbornici dvorani univerze. Predaval bo o nad vse aktualnem vprašanju: o modernih oblikah javnega kredita.

Občni zbori

Redni občni zbor tvrdke Ljudevit Marx, tovarna lakov, d. d. v Domžalah s sedežem v Ljubljani bo dne 23. novembra ob 10. v srebrni dvorani hotela Union. Delnice treba založiti vsaj šest dni pred občnim zborom.

Politične vesti

Grški kralj Jurij se odpelje v četrtek iz Londona v Grčijo v spremstvu posebne deputacije Grčije, ki mu je formalno sporočila, da ga je grški narod zopet izvolil za svojega kralja.

Dr. Beneš je imel v čl. parlamentu velik ekspezo o zunanje-političnem položaju. Pogajanja za sklenitev podonavskega pakta so zastala zaradi italijansko-etipskega konflikta. V tem konfliktu ni Češkoslovaška niti posredno niti neposredno prizadeta. Bo pa vedno sodelovala z Zvezo narodov. Dr. Beneš je omenil, da so se odnosi z Italijo izboljšali in da so tudi z drugimi državami zelo dobri. Obžaluje, da še ni bilo mogoče skleniti prijateljskega pakta s Poljsko. Prvi pogoj za lastno varnost je dobra vojska. Upa, da ne bo kršen evropski mir.

Prva represalija Italije proti sankcijam je, da je Italija odklonila obnovitev francosko-italijanske vinske pogodbe. Francosko vino se zato v Italiji carini brez vseh popustov.

Angleška vlada je s posebnimi notami zahtevala od vlad Španije, Albanije in Grčije, da ji stavijo na razpolago nekatere svoja pristanišča, ki bi jih Anglija uporabljala v primeru praktičnega izvajanja točke 3. § 16. pakta o Zvezi narodov za svoja pomorska oporišča.

Za 615 poslanskih mest se bo pri angleških parlamentarnih volitvah potegovalo 1300 kandidatov.

Deželna policija svobodnega mesta Gdansk je bila vključena v nemško redno vojsko. Poljski listi so zaradi tega precej razburjeni.

Pariški »Echo de Paris«, ki velja kot polslužbeno glasilo francoskega generalnega štaba in ki je dosedaj vedno zagovarjal stališče Italije, je v zadnjem času preokrenil svojo pisavo in objavil članek, v katerem se pravi, da je Italija zaslužila sedanjo kazen.

Italijanska ofenziva proti Makali se je zaradi velikih naličev ustavila. Vojaki so morali zamenjati puške z lopatami, da pomagajo popravljati pionirjeve ceste, ker bi bila sicer italijanska vojska v nevarnosti, da bi ostala brez municije in brez hrane. Sedaj tudi italijanski listi pišejo, da ni pričakovati zavzetja Makale pred koncem prihodnjega tedna.

Italijanske prednje čete so že prodrle v mesto Makale, a so jih etiopski vojaki z močnim protinapadom, v boju na nož, vrgli iz mesta.

Etiopci poročajo, da so sestrelili pri Goraheji dve italijanski letali, ki sta krožili nad mestom.

Francoski listi pišejo, da se Italija ne more spustiti v nobena mirovna pogajanja, dokler ne doseže kakšne velike zmage na etiopskem bojišču. Tudi Angleži so baje že priznali, da je to italijansko stališče pravilno.

Nov letnik egiptске vojske je bil poklican pod orožje. Vse egiptске čete so pod poveljstvom angleških oficirjev.

Ras Guksa je baje od italijanske vojske interniran v Adigratu, ker je velik del njegovih vojakov prebežal nazaj zopet k Etiopcem, potem ko so dobili od Italijanov vse orožje.

Gorahaj je še vedno v etiopskih rokah. Italijanska letala so vrgla nad mesto silno veliko bomb, da je bilo mnogo civilnega prebivalstva ubito.

Med Mussolinijem in angleškim veleposlanikom v Rimu je bil dolg sestanek, ki pa ni privedel do nobenega rezultata.

Paul Boncour je z nekaterimi drugimi svojimi socialističnimi prijatelji ustanovil novo francosko socialistično stranko, ki se imenuje neosocialistična stranka. Zavzemala se bo za obrambo republike, odpravo krize in ohranitev miru.

Zavod za manjšinske pravice so ustanovili na budimpeštanski univerzi. Zavod bo seveda čisto v službi madjarskega šovinizma in potvarjanja dejstev.

Titulescu je podal daljšo izjavo o pomenu in namenu sankcij. Dejal je, da so pri sklenitvi sankcij mislili predvsem na bodočnost. Posledice morebitne vojne v Evropi bi bile tako strašne, da se je moral sedaj ustvariti precedenčni primer, ki mora vsakogar odvrtiti od poskusa, da bi skušal svoje politične cilje uresničevati z oboroženo silo. Nadalje je dejal, da še vedno veruje v skorajšnji konec italijansko-etipskega konflikta. Stališče Male antante v tem sporu je označil z besedami, da je Mala antanta zvesta Zvezi narodov, a prijateljica Italije.

Denarstvo

Novi uradni tečaji

Ker se je vrednost listin, izdanih na zlato ali tujo valuto, proti dinarju izpremenila, je določil finančni minister, da se odslej preračunavajo vse listine, ki se glase na zlato in tujo valuto in pobirajo vse takse po teh tečajih:

	stari	novi
1 napoleon dor	308'—	303'—
1 zlata turška lira	344'—	344'—
1 angleški funt	234'—	240'—
1 ameriški dolar	44'—	43'50
1 kanadski dolar	44'30	43'80
1 nemška zlata marka	17'65	17'60
1 zlat zlot	8'30	8'25
1 avstrijski šiling	9'—	8'40
1 belg	7'45	7'40
1 pengö	8'70	8'50
1 braziljski milreis	6'80	8'80
1 egiptovski funt	240'—	246'—
1 urugvajski pesos	16'50	16'—
1 argentinski pesos	11'25	11'80
1 turška papirnata lira	35'25	34'50
100 albanskih frankov	1400'—	1435'—
100 zlatih francoskih fr.	1425'—	1428'—
100 francoskih frankov	290'—	289'50
100 švicarskih frankov	1425'—	1428'—
100 italijanskih lir	362'30	356'—
100 nizozem. goldinarjev	297'6	295'3
100 romunskih lejev	43'40	45'—
100 bolgarskih levov	50'—	35'—
100 danskih kron	953'60	955'—
100 švedskih kron	1101'—	1100'—
100 norveških kron	1073'—	1075'—
100 pezet	600'—	590'—
100 draham	41'—	41'—
100 češkoslovaških kron	183'50	180'—
100 finskih mark	94'30	94'—
100 letonskih lat	1320'—	1310'—

Tem tečajem, ki veljajo od 4. do 30. novembra 1935, je že prištet pribitek (»prim«), uporabljati pa se morajo tudi v nastopnih primerih:

1. ko se sprejema kovano zlato — napoleonori in zlato turške lire — pri državnih blagajnah ob plačevanju davkov in drugih državnih dohodkov;
2. ko se pobirajo pristaniške takse, o čemer izda oddelek za davke potrebna navodila;
3. kot obračunavalni tečaji za angažiranje in potrošnje po proračunu za leto 1935/36. pri vseh državnih izplačilih v tujih valutah, in
4. ko se sprejemajo za kavcijo obveznice naših povojnih državnih zunanjih posojil v zlato, 7%no in 8%no Blaire & Comp. in 7% Državne hipotekarne banke, emitirane v Newyorku, za preračunavanje dolarjev v dinarje.

Narodna banka je objavila razpis za sprejem 10 uradnih pripravnikov. Prošnje je vložiti do 6. decembra.

Holandška banka je znižala obrestno mero od 4% na 4%. Šele 21. oktobra je bila znižala obrestno mero od 5% na 4% odstotka.

Po zadnjem izkazu čl. Narodne banke (vse številke v milijonih Kč) se je njena zlata podloga zmanjšala za 0,3 na 2691,4, devizna za 1,6 na 104,8, druga gotovina pa za 15,9 na 223,4. Menična posojila so se zmanjšala za 77,5 na 873,6, lombardna pa povečala za 31,9 na 418,4. Obtok bankovcev se je povečal za 290,1 na 5714,6. Kritje se je povečalo od 42,9 na 43,5%.

Po zadnjem izkazu Reichsbanke se je obtok njenih plačilnih sredstev povečal od 5768 na 6266 milijonov mark, zlato kritje za 25,000 mark na 87,8 in devizna podloga za 0,25 na 5,5 milijona mark.

Za oživilje pariske borze je predlagal posebni odbor, ki se je v ta namen sestavil, celo vrsto predlogov. Med drugim predlaga, da se znižajo pristojbine. Borzni davek, ki je dosedaj znašal 1 pro mille, naj se zniža na 1/4 pro mille, in sicer le za prodaje, ne pa tudi za nakupe. Tudi davek na kupone bi bilo treba znižati. Nadalje predlaga odbor, da se pripuste na borzo novi papirji.

Češkoslovaško 8% zunanje posojilo ne bo konvertirano, ker bi bila konverzija mogoča le za funtovsko tranšo, ne pa tudi za dolarsko. Konverzija samo ene tranše pa je nemogoča. Ves obtok dolarske tranše znaša sedaj 18,71 milijona dolarjev, od katerih pa je repatriirane že za 13,6 milijona dolarjev. Od angleškega dela posojila v višini 4,31 milijona funtov pa je v čških rokah tudi že za 2,16 milijona funtov.

Obresti za hranilne vloge v Franciji bodo znižane na 2,75 do 3%, ker je Caisse des Dépôts et Consignations, ki upravlja dobroimetja hranilnic, znižala obrestno mero od 4 na 3,75%.

Hranilnica Donavske banovine v Novem Sadu namerava odpreti svojo podružnico v Kragujevcu. Upajo, da bo mogla nova podružnica začeti poslovati že z novim letom 1936.

Zborovanje zborničnih odsekov

Včeraj so ves dan zborovali odseki ljubljanske Zbornice za TOI, ki so razpravljali o predloženem proračunu in mnogih aktualnih vprašanjih.

Seja trgovskega odseka pod vodstvom predsednika K. Elsbacherja si je zlasti določila svoje predloge glede uvedbe trgovinskih pomožniških izpitov, dalje glede novega trgovskega zakona in zakona o gospodarskih zadrugah, o mnogih obrtnih pravnih vprašanjih in o razdelitvi podpor trg. nadaljevalnim šolam.

O osnutku trgovskega zakona je razpravljala tudi industrijski odsek, ki ga je vodil podpredsednik A. Krejči. Kot važno vprašanje je bila na dnevnem redu razločitev industrijskih od obrtnih podjetij, dalje akcija zbornice v davčnih vprašanjih in razprava o stanju industrije.

Obrtni odsek je pod vodstvom predsed-

nika J. Rebeka izéprno obravnaval položaj obrtništva v naši banovini ter sprejel obširno poročilo o konferencah vseh obrtnih odsekov in zbornic, ki sta zborovali v Beogradu in Osijeku. V zvezi s kmečko zaščito se je obravnavalo stanje obrtniških terjatev, dalje vprašanje izpitov, revizije katastra in glede šolskih podpor.

Predsednik gostinskega odseka Ciril Majcen je podal temu odseku obširno poročilo o delu za pospeševanje stroke, o davčnem odboru in raznih akcijah glede krošnjarstva, trošarin, nadzora obratov in točilnih taks. Izdelava statistike je končana. Naslednje točke dnevnega reda so bile namenjene iniciativi odseka za bodočnost tujskega prometa.

Zborovala je tudi uprava Zavoda za pospeševanje obrta, ki je sprejela obširno poročilo ter računski zaključek za l. 1934. Sejo je vodil podpredsednik J. Rebek.

Kaj je treba storiti?

Na to vprašanje odgovarja univ. prof. Drachovsky v daljšem članku, iz katerega posnemamo:

Predvsem treba postaviti dve zahtevi: **popravljenost in delavnost**. V zgodovini ni primera, da bi se gospodarske krize s pomočjo kakšnega čudežnega sredstva hipoma nehale. Odgovorni krogi morajo razviti delavnost, ker ta more v vsakem primeru psihološko ugodno vplivati na prebivalstvo in dati nov impulz za lastno obnovitveno delo. Seveda pa pripade glavno delo posameznikom, ki delajo in ustvarjajo in ki so podjetni. Država naj to delovanje podpira, pospešuje in ureja, nikakor pa ne ovira. Vse to je navidezno tako silno jasno, da tega sploh ne bi bilo treba pripovedovati, in vendar je treba vedno znova to poudarjati, ker se tako pogosto proti temu greši.

Od aktualnih vprašanj je **brezposelnost** najbolj važno vprašanje. Prva misel je, da treba uporabiti brezposelne predvsem za **ustvarjanje dobrin, ki jih potrebujejo brezposelni sami**. Zato bi se morali sprejeti kot brezposelni, ki se podpirajo iz javnih sredstev, predvsem oni, ki jih je mogoče uporabiti pri teh delih. Država pa ne sme posegati v brezposelnost tako, da bi se znižalo število že zaposlenih delavcev. Nato bi bilo gledati na to, da se razdeli brezposelnost podpora predvsem v naravi in da se zahteva zanjo delo. Tako bi se mogli brezposelni zlasti zaposliti pri gradnji cenenih in priprostitih stanovanj za brezposelne, za

pripravo kolonij na deželi in za podobna dela. Tudi bi se mogli sposobni zadržati dalj časa pri vojaštvu in se uporabiti pri obmejni straži. Če bi bile zveze z izseljenci dobre, bi se našle tudi nove možnosti za zaposlitev brezposelnih v tujini. Pri domačih podjetjih je gledati tudi na to, da ne morejo njih zveze s tujino v nobenem oziru neugodno vplivati na domači delovni trg. Domače delavce je treba vedno ščititi.

Z veliko muko je bil izdelan zakon o razdolžitvi samouprav. Z njegovo izvedbo pa še ni nič. Toda zakon se mora začeti izvajati, ker opravljajo samouprave dobro polovico vse javne uprave. Mnogi samoupravni zastopi pa že komaj plačujejo le anuitete za svoje dolge, mnogi so v večnih sporih s svojimi upniki, drugi si pomagajo s moratorijem. To stanje je nezdružljivo in treba je poskrbeti za **konsolidacijo samoupravnih dolgov**.

Od valutnih ukrepov ni pričakovati mnogo in najboljše je pustiti valuto nedotaknjeno, ker potem se najhitreje vrne zaupanje prebivalstva. Razne bančne operacije na svobodnem trgu, kakor sta jih izvedle Anglija in Švedska, pa ni treba smatrati že tudi kot valutne operacije.

Končno je profesor dr. Drachovsky mnenja, da je treba najprej znižati sedanjo prezadolžitost in šele potem iskati novih kreditov. Večji krediti pomenijo v današnjih časih dostikrat samo povečanje rizika.

Dobave-licitacije

Gradbeni oddelek Direkcije drž. žel. v Ljubljani sprejema do 15. novembra ponudbe o dobavi 1000 kg pisanih cunj. (Pogoji so na vpogled pri oddelku.)

Direkcija drž. žel. v Subotici sprejema do 12. novembra ponudbe o dobavi bločnih verig, galvanskih členov, grafita v prahu, spojnic, mikrotelefonov, telefonskih kondenzatorjev, signalnih stekel itd. Do 15. novembra pa o dobavi cinkove barve, litona, laka, salmijaka, šelaka, akumulatorske kisline itd.

Pri vojni tehničnem zavodu v Kragujevcu bodo naslednje ofertne licitacije: Dne 19. novembra za dobavo 265 manesmanovih cevi; dne 14. decembra za nabavo 700 kg bakrene soli, 200 kg ciankalija, dne 16. decembra za dobavo 5000 kg kalcinirane sode, 1260 kavstične sode, 15.000 kg natrijevega mila, 100.000 kg kartona; dne 18. decembra za dobavo ca 400 kg bakrene pločevine in ca 400 kg delov bakrenih spirali; dne 28. decembra za dobavo 460.000 metrov trakov, 200 m platna-amerikan, 1000 kg bombaža za čiščenje; dne 30. decembra pa za dobavo 48.000 kg cinkove pločevine.

(Predmetni oglasi s natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dne 13. novembra bo pri komandi 39. pešadijskega polka v Celju ustna licitacija za dobavo kvasa za čas od 16. novembra do 31. decembra 1935. (Pogoji so na vpogled pri komandi.)

Prodaja starega jekla in pločevine. Dne 26. novembra bo pri I. oddelku Vojnotehničnega zavoda v Sarajevu ofertna licitacija za prodajo 280.000 kg starega jekla in 20.000 kg stare pločevine. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem oddelku.)

Prodaja lesa. Direkcija šum kr. Jugoslavije sprejema do 26. novembra ponudbe o prodaji bukovega lesa. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Dne 19. novembra bo pri Upravi barutane v Kamniku ofertna licitacija za dobavo smole. (Predmetni oglasi s natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Minerska komanda Kumbor sprejema do 26. novembra ponudbe o dobavi magacinskih vagonov.

Prodaja lesa. Direkcija šum v Ljubljani sprejema do 28. novembra, 29. nov. in 30. novembra ponudbe o prodaji lesa. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Prodaja lesa. Dne 27. novembra bo pri Direkciji šum v Zagrebu ofertna licitacija za prodajo dog za sode. (Pogoji so na vpogled pri isti direkciji.)

Nadaljnji sklepi zaradi sankcij

Odboru osemnajstorice je predložil gospodarski odbor te predloge:

1. Sprejme naj se poročilo, po katerem se morajo do 18. novembra razveljaviti vsi **klirinški dogovori z Italijo**.

2. Glede tranzita naj se sprejme resolucija, po kateri se prepušča vladam, da si same določijo nadzorne ukrepe, s katerimi se onemogoči tranzit prepovedanega blaga v Italijo.

3. Razširjeni seznam prepovedanih predmetov se sprejme takoj, toda uporaba tega seznama se odloži.

Pripomniti je treba, da se je jugoslovanski delegaciji posredilo, da se je lignit, ki ga izvažajo Jugoslavija v obmejne kraje, črtal iz seznama in se bo torej lignit izvažal prosto v Italijo.

Zunanja trgovina

Nemčija in zunanja trgovina južno-vzhodne Evrope

Na seji bolgarsko-nemške trgovinske zbornice je njen predsednik Brandenstein obširno govoril o nemški trgovini z balkanskimi in srednje-evropskimi državami. Naglašal je, da je v vseh 6 državah srednje in južno-vzhodne Evrope Nemčija zavzela zopet prvo mesto in sicer tako v uvozu kot izvozu teh držav. Donavsko vprašanje se zato ne more rešiti brez Nemčije.

V dokaz te svoje trditve je navedel naslednje številke o udeležbi Nemčije pri zunanji trgovini teh držav. Leta 1934 je znašal nemški delež v zunanji trgovini teh držav:

	pri uvozu	pri izvozu
Avstrija	17,5%	16,2%
Češkoslovaška	19,4%	21,4%
Madjarska	18,3%	22,0%
Romunija	15,5%	16,5%
Jugoslavija	13,9%	15,4%
Bolgarska	40,4%	42,8%

Podatki za leto 1935 bodo po vsej verjetnosti še povečali delež Nemčije v zunanji trgovini teh držav.

Prevoz perutnine v Nemčijo

Po sporočilu urada za kontrolo izvoza živine in živinskih proizvodov dovoljuje avstrijski obmejni veterinar prevoz žive perutnine skozi Avstrijo v Nemčijo samo pod pogojem, da je tovarnemu listu priložena izjava bavarskih ali rajhovskih železnic, da bo Nemčija pošiljko sprejela, pa najsi bi bila perutnina tudi okužena.

Balkanske države bodo uvedle posebne preferenčne klavzule za nekatere predmete iz balkanskih držav. Tudi pri določevanju kontingentov se bodo balkanske države medsebojno podpirale. Te sklepe balkanskega sveta izdelujejo sedaj v podrobnostih.

Češkoslovaška usnjarska industrija zahteva, da odpove Češkoslovaška ženevsko konvencijo o prostem izvozu kož. Cene kožam so na Češkoslovaškem narasle že za 30 do 50%, zaradi rastočega izvoza kož pa se bodo cene dvignile. Zato je nujno, da so izvoz kož prepove.

Bolgarsko-češka sladkorna tvornica v Gornji Orehovici na Bolgarskem izkazuje za l. 1934/35 28,7 milijona levov izgube, ker ni v tem letu obratovala, temveč morala porabiti stare zaloge v smislu od bolgarske vlade odrejene reglementacije sladkorne proizvodnje.

Letosnja sladkorna proizvodnja ceni Licht za Evropo brez Rusije na 6,487.000 ton, za 571.000 ton nižje kakor je znašala lani. Proizvodnjo Rusije ceni na 1,7 milijona ton, za 250.000 ton več ko lani. Jugoslovansko proizvodnjo ceni na 75.000 ton za 12.000 ton višje ko lani.

Rusija je lani proizvela iz spirita 11.300 ton sintetičnega kavčuka. Letos je to proizvodnjo znatno povečala in je proizvela že v prvih 10 mesecih 20.000 ton tega kavčuka. Do konca leta pa bo proizvela še 5000 ton sintetičnega kavčuka.

Ringhofferjevi zavodi ter Tatra, avtomobilska in vagoniska družba se bosta fuzionirali in je v ta namen že sklicana generalna skupščina obeh družb.

V Avstriji nameravajo znižati davek na pivo, ker se je izkazalo, kakor je dejal finančni minister, da previsoka obdoba piva ni samo zmanjšala konzuma piva, temveč v zvezi s tem tudi državne dohodke.

Med Nemčijo in Avstrijo je bila sklenjena kompenzacijska pogodba, po kateri bo Avstrija dobavila Nemčiji 50 vagonov sirovega masla, Nemčija pa njej odgovarjajočo količino umetnih gnojil.

Nemčija je silno povečala proizvodnjo aluminija. Leta 1933 je znašala vsa proizvodnja aluminija 18.900 ton, leta 1934 že 37.200 ton in za l. 1935. se ceni celo na 65.000 ton. Kapaciteta tvornice pa se bo v l. 1936. povečala še za 12.000 ton.

V Nemčiji pričakujejo vsak dan uvedbo kart na meso in kruh. Karte za sirovo meso so že natisnane in bodo v kratkem razdeljene v Berlinu in drugih večjih mestih.

V nemški radijski industriji je nastala ostra kriza in sta morali dve veliki trdki ustaviti svoja plačila. Pričakovati je, da se bodo nemški radijski aparati zelo pocenili.

Že v 24 urah barva, plesira in komično snail oblike, klobuška itd. Skrobl in svetilolika araje, ovratnike in manšete. Pere, snail, monga in lika domače perile. **tovarna JOS. REICH** Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 2. Telefon št. 22-72.

Iz trgovinskega registra

Vpisale so se naslednje izpremembe in dodatki:

»Petrovia«, usnjarska industrija d. d., Breg pri Ptuj. — Vpišeta se člana upravnega sveta Artur Gvozdanović, ravnatelj Jugoslovenske udružene banke v Zagrebu in Joško Sterger, ravnatelj podružnice Ljubljanske kreditne banke v Mariboru. Prokura se je podelila Pankracu Čilenšek, ravnatelju na Bregu pri Ptuj.

Artenjak & Schosteritsch, trgovina z mešanim blagom, Ptuj. — Izbrise se dosedanj družabnik Ludvik Schosteritsch zbog smrti, vpiše pa novi družabnik Otmar Schosteritsch, trgovec v Ptuj. Družbo zastopa in zanjo podpisuje Franc Artenjak.

Bark-Hojnik »Jugobrazila«, pražarna kave in izdelovanje hranil, Celje. Odslej besedilo firme: Tvorilca hranil in pražarna B. Hojnik & Perc. Javna trgovska družba. Osebnost zavezani družbeniki: Bark-Hojnik Jožef, poslovodja v Celju, Perc Martin, posestnik, in Perc Roza, pos. v Celju. Trdsko zastopajo vsi trije družabniki skupno, podpisujeta pa jo dva kolektivno.

Industrijska in prometna družba z o. z. v Ljubljani. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator: Joško Biber, uradnik inspektor Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Oset Fran jun., Vransko. Zbog smrti France Oseta je postala imetnik firme vdova Ida Oset, trgovka na Vranskem, katere prokura s tem preneha.

Izbrisali sta se naslednji tvrdki:

Savinja, družba z o. z., tvornica kemičnih izdelkov, Šmarino ob Paki — zaradi prenosa v Tacen pod Smarno goro.

»Styria«, trgovina s hmeljem, d. o. z., Zalec — zaradi likvidacije.

Iz združnega registra

Vpisala se je Gospodarska zadruga v Kovačevih, r. z. z o. z. Zadruga bo tudi nabavljala svojim članom vse gospodarske in gospodinske potrebitine. Torej zopet nova nabavljalna zadruga!

Vpisala se je Obrtna hranilnica in posojilnica v Celju, r. z. z o. z. Vsak združnik jamči s svojim deležem in petkratnim zneskom. Člani načelstva so: Holobar Stojan, slikarski mojster, Karel Kramer in Anton Uršič, oba krojaška mojstra, Avgust Taček, brivski mojster, Josip Kos, čevljar, mišarski mojster, Mihael Vrenko, mišarski moj., Nikola Lončarčič, čevljar, Franjo Lapornik, krojaški moj., Janko Vodičar, mišarski mojster, vsi v Celju.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga sveže pržene kave, mlečnih dišav in rudniške vode

Totno in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

Nemška industrija na Češko-slovaškem sama kriva svojega propadanja

Znano je, da je industrija na severni Češki v značajši meri nazadovala ko pa industrija v drugih krajih Češko-slovaške. Ker je ta industrija v nemških rokah, so nemški listi dosledno pisali, da je to močnejše propadanje nemške industrije dokaz, kako se na Češko-slovaškem vlada proti Nemcem in njih interesom. Protičeška propaganda je v značajni meri živela od izkoriščanja tega »argumenta«.

Sedaj pa je objavila dunajska »Börse« članek, ki je to težbo o preganjanju nemške industrije na Češkem popolnoma uničil. V članku se pravi med drugim:

Ce je beda v nemških industrijskih okrajih večja, je eden vzrokov v tem, ker v polkmetih čeških okrajih ne more biti beda zaradi zastoja v industriji nikdar tako velika, kakor pa v okrajih, kjer so fabriški delavci že tri do štiri generacije odtrgani od vasi. In tako je na severnem Češkem.

Da pa je nemška industrija bolj nazadovala ko češka, pa so krivi nemški industrialci sami, ker so napačno presojali razmere, lahkomišelnost najemali kreditne in bili slabi finančniki.

Ze takoj po preobratu so ti industrialci doživeli velikanse izgube, ker so slepo verovali v nemško marko. Potem so prišla debela leta konjunktura. Nemški industrialci so najemali posojila brez predzadanka in po tako visokih obrestih, ki niso bile v nobenem razmerju z normalnim zaslužkom. Poleg tega so si dovoljevali razne ekstraturne in dovoljevali kredite brez zadostne podlage. Ko je potem prišla kriza, je nastala tudi katastrofa, in sicer v prvi vrsti zaradi prezadolženosti nemških industrialcev. Da je res tako, dokazuje brnska volnena industrija, kateri tudi ni šlo dobro, ki pa je krizo mirno prestala, ker ni bila prezadolžena.

Posledica vsega tega je, da je proizvodni aparat Češko-slovaške pokvarjen, nemške severne Češke pa zlomljen. A ne zaradi pomanjkanja izvoza in premajhnega odjema na domačem trgu, temveč predvsem po krivdi nemških industrialcev samih. Trgovci, kmetovalci, obrtniki in delavci pa morajo zdaj plačevati račun za krivdo nemških industrialcev.

Doma in po svetu

Vsa parlamentarna opozicija bo pri volitvah skupščinskih odborov nastopila enotno in so bila pogajanja v ta namen že uspešno zaključena.

Redni tramvajski promet je bil te dni odprt na mostu med Zemunom in Beogradom.

Novo stanovsko glasilo ustanavljajo trgovci in obrtniki v Dubrovniku.

Tudi v Zagrebu je neki brezposelni čevljarški pomočnik razbil dve veliki izložbeni okni na podružnici Bafe v Illici.

Vsetehnični gospodarski svet na Češko-slovaškem, ki ga tvori 24 vodilnih tehničnih korporacij Češko-slovaške, se je izjavil za uvedbo načrtnega gospodarstva. Minister za socialno politiko Nečas je izjavil, da bo stremiljenja sveta podpiral, ker bi se z uvedbo načrtnega gospodarstva brezposelnost zmanjšala.

Kršitev prepovedi izvoza orožja v Italijo se kaznuje na Švedskem z globo do 50.000 švedskih kron in z zapornim do dveh let.

V Parizu se je začel v ponedeljek proces zaradi Stavjskijskih sleparij. Skupno je obtoženih 20 oseb, med njimi tudi žena Stavjskega. Obtožence zagovarja 50 odvetnikov. Povabljenih je 120 prič, med njimi tudi nekateri bivši ministri in znani parlamentarci. Gre predvsem za sleparije z zastavnimi listi bajonske zastavljalnice.

Obtoženci so obtoženi, da so oškodovali bajonsko zastavljalnico za 250 milijonov frankov.

Neki norec je zažgal v zamorskem delu Newyorka petnadstropno stanovanjsko hišo, ki je pogorela do tal. Neka mati je s svojimi petimi otroci zgorela v hiši. Kmalu nato je zažgal še neko drugo hišo, a so požar še pravočasno pogasili. Policija ni še mogla izslediti zažigalca.

16 milijard Din letno prejema obresti bogataši Združenih držav Sev. Amerike od svojih v tujini naloženih kapitalov.

Aeroplan iz srebra je naročil v Angliji neki indijski maharadža. Aeroplan mu bo služil v osebno uporabo.

S stolpa zagrebske katedrale je skočil ljubavni par, ki je zaradi dolgotrajne brezposelnosti obupal nad življenjem.

Italijanske zavarovalne družbe so ustanovile lasten pool, da morejo prevzeti vsako zavarovanje v višini do 7 milijonov lir. Za večje zneske bo jamčila država. V bodoče bodo italijanske zavarovalnice od Londona neodvisne.

Rumunija je odpovedala plačilni dogovor z Italijo in obenem predlagala nova pogajanja za sklenitev nove pogodbe.

Švicarski proračun za 1. 1936 izkazuje deficit v višini 77 milijonov šv. frankov, to je za 48 milijonov več, kakor pa je znašal deficit za sedanje proračunsko leto.

Na severni fronti imajo Italijani 6 divizij s skupno 125.000 možmi.

Ime Abesinija je nastalo iz arabske besede »habeš«, kar pomeni mešanica narodov. (Čehi pravijo še danes Abesiniji Habeš.) Abesinci nazivajo sebe Etiopce in so razzajeni, če se jih imenuje Abesince. Etiopija je grško ime in pomeni deželo južno od Egipta. Rimljani so potem imenovali za Etiopijo vso pokrajino med Nilom in Rdečim morjem. Oficialni naslov negusa je »Negusa Nagast za Itipja«, kar pomeni Kralj kraljev Etiopije.

Abesinska vlada je poslala 50 milijonov tolarjev v Evropo za nakup vojnega materiala. Abesinski cesar je daroval iz svojega za vojne svrhe 30 milijonov funtov, posamezni poglavarji pa so zbrali vsoto 10 milijonov funtov. Vsak Abesinec plača en tolar vojnega davka, vsak evropski nameščeneec ter vsak uradnik pa 5 tolarjev. Bogati ljudje pa plačuje še posebni vojni davek, ki je dal 8 milijonov funtov. Abesinski vladi se zaradi požrtvovalnosti prebivalstva še ni treba dotakniti vojnega zaklada, ki ga je zapustil bivši cesar Menelik in ki se ceni na 10 milijonov funtov.

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašen je konkurz o zapuščini po pok. Jozu Jurkoviču, trgovcu s papirjem v Mostah. Konkurni sodnik Avsec, konkurzni upravnik mase odvetnik dr. Pegan. Oglasitveni rok do 25. novembra, ugotovitveni narok dne 29. novembra ob 9.

»Službeni lista«

kratj. banske uprave Dravske banovine z dne 6. novembra objavlja: Odločbo o izjemnih odredbah zoper kraljevino Italijo — Pravilnik o ustanovitvi sklada za pokrivanje stroškov, ki jih mora država naprej plačevati za podpiranje revnih odpuščenih obsojencev in za nagrado revnim zaupnikom — Pojasnilo o carinjenju preje po pogodbeni postavki — Odločbo, da se žganje z več ko 50 odstotkov alkohola smatra za špirit — Popravek pogreškov v izpremembah in dopolnitvah uredb o volitvi svetnikov trgovinskih, industrijskih in obrtnih zbornic — Postavitve komisarijev za pregled izvoznega sadja — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Razvoj koncerna Bat'e

Po podatkih »Neue Zürcher Zeitung« je dosedaj ustanovil Bata v tujini 7 svojih tvornic. Zaradi teh novih tvornic je padla v tujini prodaja izdelkov Batinih tvornic v Zlini od 40 na 23 odstotkov.

Skupno je danes v tvornicah Bate zaposlenih 43.000 oseb. Dnevna produkcija znaša četrtilijona evljev, od katerih izdelajo tvornice v tujini od 80 do 90.000 parov čevljev.

Boj Belgije proti draginji

Ker so se začele v zadnjem času v Belgiji dvigati cene za žito, svinjsko meso, sirovo maslo, jajca in mast, je sklenila belgijska vlada, da bo začela pospeševati uvoz teh predmetov. Predvsem bo določevala uvozne kontingente za te predmete bolj liberalno. Izjemni uvozni kontingent bo do volila vsakomur, ki želi uvoziti 500 kg sirovega masla. Za jajca se uvozni kontingenti sploh odpravijo.

Originalni predpisi za naseljence v Paragvaju

Paragvajski predsednik republike je izdal te dni nov zakon za naseljence, ki ima samo 5 paragrafov. Nekateri teh paragrafov so zelo originalni. Tako se glasi prvi: »Vse, vseljenem dovoljene olajšave se bodo v bodoče uporabljale samo za kmetovalce, ki pa morajo z dokumenti dokazati, da so res kmetovalci.« Paragraf 4. pa pravi: »Trgovci, osebe svobodnih poklicev in poštiki, ki potujejo v prvem razredu ne morejo dobiti več nobenih olajšav.« Paragraf 5 pa kardinalno dopolni vse te določbe, ko pravi: »Dovoljenje za vstop v deželo se dovoli le kmetovalcem in roko-delcem«.

Tržna poročila

Ljubljanski trg

Trg v sredo je bil srednje dobro založen. Zlasti ščevlja je bilo malo na trgu. Na zelenjadnem trgu je bilo največ endivije, ki se je prodajala po dinarju. Gob je bilo na trgu dosti in se je prodajala merica jurčkov po 5 Din. Krompir se je prodajal na debelo povprečno po 75 par za kg. — Na perutninskem trgu so ostale stare cene. Jajca se prodajajo povprečno po dinarju. Zelo primanjkuje čebule, ki se prodaja že sedaj po 3 Din. Kakor v Mariboru, tako se je čebula zaradi prevelikega izvoza podražila tudi v Ljubljani.

Radio-Ljubljana

Petek, dne 8. novembra: 11.00 Šolska ura: Dan miru (g. Vojko Jagodič) — 12.00 Pozdravi s planin (pesnitve in godba na ploščah) — 12.45 Vremenska napoved, poročila — 13.00 Čas, obvestila — 13.15 Ura francoske glasbe (radijski orkester) — 14.00 Vremenska poročila in borzni tečaji — 18.00 O gospodinjstvih nadaljevalnih šolah (ga. Anka Mešček) — 18.20 Harmonika (plošče) — 18.40 O zaščiti upnikov (dr. Joža Vorsič) — 19.00 Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30 Nacionalna ura — 20.00 Spominska proslava Davorina Jenka. (Akademijo priredi Glasbena Matica ljubljanska, prenos iz Filharmonije.) — 22.00 Čas, vremenska napoved, poročila — 22.15 Zvoki iz naših krajev (radijski orkester).

Sobota, dne 9. novembra: 12.00 Plošče — 12.45 Vremenska napoved, poročila — 13.00 Čas, objava sporeda, obvestila — 13.15 Plošče — 14.00 Vremenska poročila, borzni tečaji — 18.00 Radijski orkester — 18.40 Poročila znanje-politična vprašanja (g. dr. Alojzij Kuhar) — 19.00 Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30 Nacionalna ura — 20.00 Prenos koncerta iz Trgoveškega doma (prireditve društva »Branič«) — 22.00 Čas, vremenska napoved, poročila — 22.15 Jugoslovanski biseri (radijski orkester).

TISKARNA MERKUR, LJUBLJANA

Tiska knjige, časopise, tabele, naročilnice, plakate, lepake, cenike, vizitke itd. Vse tiskovine dobavlja hitro in po zmernih cenah

Gregorčičeva 23

Račun Poštne hranilnice št. 13.108. Telefon 25-52
Lastna knjigovoznica